

Forslag B 345/PRE
Behandles af Præsidiets

Betænkning over NMR budgetforslag 2024

Præsidiets foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- at godkænne ministerrådsforslaget om Nordiska ministerrådets budget 2024, som inneholder budgetkompromissen mellem Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet på totalt 20,5 milj. DKK.
- at MR-SAM konstaterer følgende:
- at miljø- og klimasektoren som en del af budgetkompromis 2023 afsatte 3.000.000 DKK til en såkaldt "Nordisk ungdomsfond for klima- og biodiversitet", hvor unge kan søge om tilskud fra en pulje til at arrangere eller deltage i nordiske aktiviteter, som fremmer nordiske unges engagement i klima- og biodiversitetsdagsordenen. Midlerne kan anvendes til og med 2025, og MR-SAM vil derfor også i 2024 følge udviklingen i arbejdet med puljen og holde Nordisk Råd orienteret. Såfremt alle afsatte midler opbruges i løbet af 2023 kan ministerrådet for miljø og klima anmode om at modtage yderligere støtte til "fonden" i 2024 fra de midler, der afsættes til ungdomsinitiativer inden for klima og miljø i budgetkompromis 2024, jf. ovenfor. Såfremt også disse midler anvendes fuldt ud, vil MR-SAM se positivt på mulighederne for at finde yderligere finansiering.
- at det er aftalt, at samarbejdsministrene afsætter 1.000.000 DKK til at styrke mulighederne for nordisk kulturudveksling uden for de nordiske lande.
- at MR-S afsætter op til 1.000.000 DKK til en rapport om børnefattigdom i Norden som opfølgning på Nordisk Råds rekommandation 21/2022 om børn og unge som vokser op i vedvarende lavindkomst.
- at samarbejdsministrene som en del af budgetkompromis 2023 afsatte 500.000 DKK til opfølgning på Jan-Erik Enestams rapport om at styrke det nordiske civile kriseberedskabssamarbejde samt 250.000 DKK til at styrke arbejdet med grænsehindringer mellem de nordiske lande. Samarbejdsministrene vil følge udviklingen i arbejdet med krisesamarbejdet og grænsehindringer og holde Nordisk Råd orienteret.
- at det er aftalt, at der skal være dialog mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd for så vidt muligt at opnå fælles forståelse om budgettrammer og -principper for en kommende budgetperiode.

- at det er aftalt at fortsætte dialogen med Nordisk Råd om at etablere et eventuelt ministerråd for transport.
- at det er aftalt, at det nuværende og kommende formandskab i Nordisk Ministerråd mødes med det nuværende og kommende præsidentskab i Nordisk Råd i slutningen af 2023 for at drøfte om det nordiske budgetarbejde fremover

Baggrund

I foråret 2023 blev der gennemført politiske drøftelser mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd om budget 2024, som resulterede i enighed om nedenstående initiativer på i alt 20,5 mDKK.

Støtte til nordiske civilsamfundsorganisationer og ideelle foreninger (10.500.000 DKK):

Civilsamfundet er en grundpille i de nordiske samfund og mange organisationer spiller en særlig rolle i det nordiske samarbejde. Fra 2021 blev der derfor oprettet et program med henblik på at styrke civilsamfundet i de nordiske lande. Programmet løber foreløbigt til og med 2024.

For at bidrage til en øget udveksling af kultur og viden opskaleres og tilpasses dette program. Samarbejdsministrene allokerer således 10.500.000 DKK til programmet udover de midler, der afsættes i budget 2024. Programmet kan med udgangspunkt i de drøftelser, der har været mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, støtte en bred vifte af modtagere.

Herunder øremærkes der i 2024 følgende beløb:

- 3.250.000 DKK til kulturelt samarbejde i Norden, herunder
 - orkesttersamarbejde og musikalsk sammenspil på tværs af landegrænserne i Norden, samt o udbredelse af kendskabet til nordisk litteratur.
- 3.250.000DKK til uddannelse, vidensdeling samt sprogforståelse, herunder
 - aktiviteter relateret til udbredelse af kendskabet til Norden samt andre aktiviteter relateret til Norden på uddannelsesinstitutioner (f.eks. grundskoler, højskoler, universiteter),
 - understøttelse af unges forståelse af andre nordiske sprog,
 - uddannelsesfremstød for at øge bevidstheden om det nordiske perspektiv på det journalistiske område

- DKK til møder og netværk, der styrker civilsamfundets stemme og organisationers muligheder for at påvirke samfundet, herunder
 - møder, konferencer og workshops med nordisk tema, samt
 - facilitering og udveksling af idéer og viden mellem forskellige civilsamfundsorganisationer i Norden.
- Op til 3.000.000 DKK til ungdomsinitiativer inden for miljø- og klimaområdet, jf. afsnit om en "ungdomsfond" nedenfor. Såfremt disse midler ikke anvendes til dette formål, kan de anvendes til de øvrige ovennævnte initiativer.

Støtte til aktiviteter relateret til ovenfor nævnte temaområder vil kunne søges af civilsamfundsorganisationer inden for alle samfundsområder, herunder frivillige foreninger, stiftelser, velgørende organisationer, medborgerorganisationer, interesseorganisationer, arbejdsmarkedsorganisationer, trossamfund, sociale- eller kooperative virksomheder eller NGO's. Projekter skal involvere deltagere fra mindst tre nordiske lande.

Støtte til aktører, som er bærende for inden for nordisk kultur og uddannelse (8.000.000 DKK i alt):

Der eksisterer en række centrale aktører, som er bærende i det nordiske samarbejde inden for kultur- og uddannelsesområdet. Med henblik på at støtte disse aktørers virke allokerer samarbejdsministrene 8.000.000 DKK udover de midler, som der afsættes til aktørerne i budget 2024.

Midlerne fordeles som følger:

- 1.000.000 DKK til Nordens Hus i Reykjavik (NOREY).
- 1.000.000 DKK til Nordens Hus på Færøerne (NLH).
- 350.000 DKK til Nordens Institut på Åland (NIPÅ).
- 650.000 DKK til kulturstøtteprogrammet, som Nordens Institut i Grønland (NAPA) har dispositionsret over.
- 2.500.000 DKK til Nordforsk (bl.a. til forskning i antibiotikaresistens)
- 1.000.000 DKK til Nordisk Kulturkontakt (bl.a. til kulturaktiviteter rettet mod børn og unge i Norden)
- 1.500.000 DKK til Nordisk Kulturfond Drøftelser med Nordisk Råd om initiativer i budget 2024

Øvrige områder:

Udover ovenstående initiativer konstaterer MR-SAM – i forlængelse af dialogen med Nordisk Råd – følgende:

- at miljø- og klimasektoren som en del af budgetkompromis 2023 afsatte 3.000.000 DKK til en såkaldt "Nordisk ungdomsfond for klima- og biodiversitet", hvor unge kan søge om tilskud fra en pulje til at arrangere eller deltage i nordiske aktiviteter, som fremmer nordiske unges engagement i klima- og biodiversitetsdagsordenen. Midlerne kan anvendes til og med 2025, og MR-SAM vil derfor også i 2024 følge udviklingen i arbejdet med puljen og holde Nordisk Råd orienteret. Såfremt alle afsatte midler opbruges i løbet af 2023 kan ministerrådet for miljø og klima anmode om at modtage yderligere støtte til "fonden" i 2024 fra de midler, der afsættes til ungdomsinitiativer inden for klima og miljø i budgetkompromis 2024, jf. ovenfor. Såfremt også disse midler anvendes fuldt ud, vil MR-SAM se positivt på mulighederne for at finde yderligere finansiering.
- at det er aftalt, at samarbejdsministrene afsætter 1.000.000 DKK til at styrke mulighederne for nordisk kulturudveksling uden for de nordiske lande.
- at MR-S afsætter op til 1.000.000 DKK til en rapport om børnefattigdom i Norden som opfølgning på Nordisk Råds rekommandation 21/2022 om børn og unge som vokser op i vedvarende lavindkomst.
- at samarbejdsministrene som en del af budgetkompromis 2023 afsatte 500.000 DKK til opfølgning på Jan-Erik Enestams rapport om at styrke det nordiske civile kriseberedskabssamarbejde samt 250.000 DKK til at styrke arbejdet med grænsehindringer mellem de nordiske lande. Samarbejdsministrene vil følge udviklingen i arbejdet med krisesamarbejdet og grænsehindringer og holde Nordisk Råd orienteret.
- at det er aftalt, at der skal være dialog mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd for så vidt muligt at opnå fælles forståelse om budgetrammer og -principper for en kommende budgetperiode.
- at det er aftalt at fortsætte dialogen med Nordisk Råd om at etablere et eventuelt ministerråd for transport.
- at det er aftalt, at det nuværende og kommende formandskab i Nordisk Ministerråd mødes med det nuværende og kommende præsidentskab i Nordisk Råd i slutningen af 2023 for at drøfte om det nordiske budgetarbejde fremover.

Process

I Helsingforsavtalets artikel 64 står bl.a. följande:

”Nordisk Ministerråd skal fremlægge sit forslag til budget for Nordisk Råd til udtalelse.

Nordisk Råd kan foreslå ændrede prioriteringer inden for den af ministerrådet angivne finansielle ramme.

Hvis ikke særlige omstændigheder kan anføres, skal ministerrådet følge rådets anbefalinger, når det gælder budgetdispositioner inden for den angivne finansielle ramme.”

Sommaren 2022 kom Nordiska rådets utskott och partigrupper med inspel till Nordiska ministerrådets budget 2024. Presidiet behandlade dessa inspel och antog ett förslag till sammanställt inspel från Nordiska rådet på presidiemötet i förbindelse med Nordiska rådets session 2022. På mötet med samarbetsministrarna i förbindelse med Nordiska rådets session 2022 informerade Nordiska rådets president på ett övergripande plan om Nordiska rådets inspel.

Den 1 december 2022 hölls ett inledande möte i Oslo där dåvarande och nuvarande ordförande i Nordiska ministerrådet möttes med dåvarande och nuvarande presidentskap i Nordiska rådet för att diskutera de kommande budgetförhandlingarna gällande Nordiska ministerrådets budget 2024.

I mitten av januari 2023 skickade presidentskapet för Nordiska rådet ett brev till Nordiska ministerrådets ordförande Guðmundur Ingi Guðbrandsson innehållande Nordiska rådets prioriteringar gällande budget 2024. Guðmundur Ingi Guðbrandsson deltog sedan i presidiets möte i Stockholm den 24 januari och ingick där i en dialog med parlamentarikerna om Nordiska rådets inspel.

Den 31 januari 2023 deltog Nordiska rådets president Jorodd Asphjell i samarbetsministrarnas möte i Köpenhamn för att framföra och precisera Nordiska rådets inspel.

Den 6 februari 2023 hölls det första konkreta budgetförhandlingsmötet i Köpenhamn mellan presidentskapet och ministerrådets ordförande.

Den 2 mars hölls ett andra budgetförhandlingsmöte digitalt. Där kunde man komma överens om en budgetkompromiss omfattande 20,5 milj. DKK.

Den 14 mars godkände presidiet budgetkompromissen och den 26 april godkändes den av MR-SAM.

I juni 2023 var Nordiska ministerrådets generalsekreterares budgetförslag för 2024 klart och i det ingick budgetkompromissen. Presidiet blev informerade om förslaget på presidietmötet i juni.

I september deltog Nordiska ministerrådets generalsekreterare på presidiets möte och presenterade budgeten. I september godkände MR-SAM ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2024. En betänkning över detta ministerrådsförslag skall godkännas i skriftlig procedur för att förslaget ska kunna sättas på dagordningen på Nordiska rådets session 2023.

På Nordiska rådets session 2023 behandlas och det röstas om Nordiska rådets rekommendation gällande Nordiska ministerrådets budget 2024.

MR-SAM har också möte i förbindelse med Nordiska rådets session 2023 och godkänner då det slutgiltiga budgetförslaget.

Præsidiets synspunkter

Præsidiet konstaterer, at Nordisk Råd har fået flere ønsker om prioriteringer i budget 2024 med i budgetkompromisset. Da der har været forhandlinger, og to parter skal enes, har Nordisk Råd dog ikke fået alle ønskerne med i kompromisset. Den største uenighed har været udgangspunktet for forhandlingerne og princippet med den faste 4-årige budgetramme for 2021-2024 med relativt store besparelser inden for kultur og uddannelse.

Budgetkompromisset indeholder 20,5 mio. DKK, hvoraf største delen går til at styrke nordisk kultur, uddannelse og forskning, men hvor der også afsættes betydelige beløb til andre initiativer.

Præsidiet lægger stor vægt på, at der - som del af budgetkompromisset for budget 2024 - også er aftalt, at Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd arbejder for så vidt muligt at opnå fælles forståelse om budgetrammer og -principper for en kommende budgetperiode. Derudover er det også aftalt at fortsætte dialogen om et transportministerråd, samt at nuværende og kommende præsidentskaber og formandskaber mødes for at drøfte det nordiske budgetsamarbejde fremover.

Præsidiet stiller sig bag synspunkterne om opfordringen til Nordisk Ministerråd om at revurdere besparelserne indenfor uddannelse, forskning og kultur, samt prioritering af

de puljer, som er afsat i budgetkompromisset mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd til kultur, uddannelse og forskning.

Præsidiets anser, at Nordisk Råd har nu i flere år henvendt sig til Nordisk Ministerråd med det tidsaktuelle ønske om at få reetableret Ministerrådet for Transport, via Nordisk Råds rekommandationer, indspil til Handlingsplanen, og foreslåede ændrede budgetprioriteringer. Et reetableret Ministerråd for Transport stemmer godt overens med Vision 2030, både med hensyn til integration og grøn omstilling, samt med hensyn til kriseberedskab, sikkerhedspolitik m.m. Præsidiets understreger, at rådet fortsat ønsker at et Ministerråd for Transport/Infrastruktur etableres.

Præsidiets synes, at budgetforhandlingerne i forbindelse med Nordiske Ministerråds budget 2022, 2023 og 2024 har været et skridt i den rigtige retning for at styrke samarbejdet, men vil påpege, at der fortsat er behov for et tættere samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd - politisk og administrativt - i den fremtidige budgetproces. Præsidiets ser derfor frem til, at det nuværende og kommende formandskab i Nordisk Ministerråd mødes med Nordisk Råd i december 2023 for at indlede drøftelser om det nordiske budgetarbejde fremover.

Præsidiets har forståelse för att Nordiska ministerrådet är tvungen att följa de rekommendationer som Rigsrevisionen kommer med gällande direkt finansiering av institutioner utanför ministerrådets domän. I stället för att ge direkt finansiering har särskilda potter inom områdena kulturellt samarbete i Norden och utbildning, kunskapsdelning samt språkförståelse inrättats. Men det gör att många nordiska institutioner såsom tex. Norden i skolan och Orkester Norden känner sig otrygga med ändringarna. Præsidiets önskar att finansieringen för dessa institutioner tryggas, tex. genom fleråriga beviljningar.

Avslutningsvis vill præsidiets säga att de gläder sig över den uppnådda budgetkompromissen och ser fram emot ett tätt samarbete med Nordiska ministerrådet om den kommande fleråriga budgetramen, som det är viktigt att uppnå en enighet om.

Norden, den 13. oktober 2023

Helene Björklund (S)
Maria Stockhaus (M)
Bryndis Haraldsdóttir (Sj)
Oddný G. Harðardóttir (Sf)
Kim Berg (sd)

Juho Eerola (sanf)
Helge Orten (H)
Heidi Greni (Sp)
Hanna Katrín Friðriksson (Vr)
Annette Lind (S)

Jorodd Asphjell (A)

Jouni Ovaska (cent)